

MARKKINAOIKEUS

PÄÄTÖS

Nro 637/18

19.12.2018

Dnro 2016/669

HAKIJA

Copyright Management Services Ltd

ASIAAN OSALLINEN Elisa Oyj

ASIA

Teleliittymän haltijan yhteystietojen saaminen tekijänoikeuslain 60 a §:n nojalla

ASIAN KÄSITTELY MARKKINAOIKEUDESSA

Hakemus

Copyright Management Services Ltd (jäljempänä myös hakija) on vaatinut, että markkinaoikeus määrää Elisa Oyj:n antamaan käyttäjien yhteystiedot sille kuuluvista, hakemuksen liitteestä ilmenevistä teleliittymistä liitteessä mainittuina aikoina.

Käyttäjän yhteystiedoilla tarkoitetaan kaikkea sitä tietoa, mitä Elisa Oyj:llä on liittymän käyttäjästä mukaan lukien kaikki liittymän tilaajan tiedot. Hakemus koskee vain ei-viranomaiskäyttöön tarkoitettuja tietoja, joita teleyritys säilyttää omaan käyttöönsä.

Hakija on havainnut, että hakemuksen liitteessä yksilöidyistä internetliittymistä on ilman sen lupaa saatettu yleisön saataviin BitTorrent-vertaisverkossa elokuvateoksia, joiden tekijänoikeudet kuuluvat sille. Internetliittymistä on saatettu yleisön saataviin tekijänoikeuksien suojan kannalta merkittävässä määrin tekijänoikeudella suojattua aineistoa ilman hakijan suostumusta loukaten näin sen tekijänoikeutta. Hakemus koskee liittymien yhteystietojen luovuttamista vain Euroopan talousalueella tapahtuvaa käyttöä varten. Hakija on sitoutunut olemaan luovuttamatta henkilötietoja Euroopan talousalueen ulkopuolelle.

Hakija on kiinnittänyt sen teoksia jakaviin parviin vertaisverkossa valvontaohjelmalla, joka kirjaa lokitiedostoihin olennaiset tiedot kustakin parveen kiinnittyneestä IP-osoitteesta. Hakija on tehnyt koelatauksen kunkin IP-osoitteen kohdalta varmistaen, että nämä todella ovat sallineet lataamiensa teosten edelleen jakamisen. Koelatauksen tulosta on myös verrattu hakijan teoksiin, millä on varmistettu, että tiedoston jakaminen on loukannut hakijan tekijänoikeutta.

Hakemuksen liitteenä olevassa taulukossa todettu kokonaisyleisö on määritelty laskemalla kaikki tarkastelujakson eli saman päivän aikana havaitut eri IP-osoitteet yhteen. Jokaisen jakajan osalta yhteenlaskettu yleisö on ollut sadoista tuhansiin käyttäjiin. Kokonaisyleisö on ollut merkittävän suuri myös pieneen parveen yhdistyneiden jakajien osalta, ja tapauksen olosuhteet kokonaisuudessaan huomioon ottaen merkittävyyskynnys on näidenkin osalta täyttynyt.

BitTorrentin osalta oikeuskäytännössä on kiinnitetty huomiota parven käyttäjien määrään merkittävyyskynnystä arvioitaessa. Lisäksi arvioinnissa on otettava huomioon muut merkittävyyteen vaikuttavat seikat, kuten jakelun eli todetun yleisön kokonaismäärä, koska suosittua teosta on usein jaettu useassa parvessa. Rinnakkaiset parvet eivät ole suoraan yhteydessä toisiinsa, mutta yksittäisen jakelijan kannalta on sattumanvaraista, mihin parveen liittyy eniten käyttäjiä. Näin ollen todetulle yleisön kokonaismäärälle on annettava painoa merkittävyyskynnystä arvioitaessa.

Tekijänoikeuslain 60 a §:ssä tarkoitettu merkittävyyskynnys täyttyy ottaen myös huomioon BitTorrent-tekniikan tehokkuuden tiedostojen jakamisessa ja sen, ettei jakamisen kohderyhmää ole etukäteen yksilöllisesti määrätty, vaan vastaanottajamäärä on ollut maailmanlaajuisesti rajoittamaton ja avoin. Yksittäisen käyttäjän kannalta on ollut sattumanvaraista, mihin parveen liittyy eniten käyttäjiä. Siksi tietojen luovuttaminen myös kokonaisyleisöltään vähäisimpien IP-osoitteiden osalta on välttämätöntä.

BitTorrent-toimintaperiaatteen mukaisesti vaikka käyttäjä olisikin keskeyttänyt teoksen jakamisen, hän on osallistunut siihen, että koko parvi on voinut jatkaa toimintaansa ja kasvattaa kokonaiskäyttäjämääräänsä merkittävästi. Kunkin käyttäjän jakama teos jatkaa monistumistaan kyseisessä parvessa, vaikka käyttäjä itse olisikin keskeyttänyt jakamisen. Täten kukin IP-osoitteen haltija vastaa loukkaavan aineiston jakamisesta loukkauksen toteamishetkestä alkaen. BitTorrent-parven toimintaan osallistuneen on oikeuskäytännössä katsottu olleen rikosoikeudellisessa vastuussa myös myöhemmistä parvessa tehdyistä loukkauksista, vaikka käyttäjä ei olisi aktiivisesti osallistunut niihin. Periaate on analogisesti sovellettavissa myös tässä asiassa.

Markkinaoikeuden 12.6.2017 antamassa päätöksessä numero 333/17 ei ole otettu asianmukaisesti huomioon hakijan perusoikeuksia, eivätkä kyseisessä ratkaisussa esitetyt kriteerit niin sanotulle merkittävyyskynnyselle ole perusteltuja.

Mainitun ratkaisun antamisen jälkeen toimitetun hakemuksen täydennyksen liitteen sarakkessa ”Teoksen koepalat” on listattu lukumäärittäin koepalat, joiden avulla tekijänoikeusloukkaus on varmistettu. Yhteydenotto vertaisverkossa toimivaan liittymään voi tapahtua kahdella eri tavalla. Joko valvontaohjelma ottaa yhteyden

internetliittymään ja sitä kautta BitTorrent-ohjelmaan tai liittymän kautta toimiva BitTorrent-ohjelma ottaa aktiivisesti yhteyden valvontaohjelmaan, jotta teoksen jakamisprosessi aloitettaisiin. Yksi yhteys kestää yleensä 30 sekunnista useisiin minuutteihin. Useampi havainto yhteydestä viittaa siihen, että liittymästä on jatkuvasti kyetty lataamaan koepaloja. Jos liittymästä saadaan hyvin paljon koepaloja, liittymässä käytetty vertaisverkko-ohjelma jatkuvasti jakaa tiedostoa.

Sarakkeessa ”Tarkastetut teokset” on lukumäärä tiedostoista, joita on saatettu yleisön saataviin ja jotka on koepalojen avulla havaittu loukkaavan hakijan tekijänoikeutta. Tässä sarakkeessa ei ole merkitty tiedostoja, jotka eivät teknisten havaintojen ja tarkistusten mukaan ole yhteydessä kulloinkin kyseessä olevaan IP-osoitteeseen.

Sarakkeeseen ”Kaikki koepalat” on listattu koepalojen määrä, joka tarkoittaa kaikkia tarkastettuja teoksia koskevia tiedostoja. Nämä tiedostot on tarkistettu, ja niiden on havaittu loukkaavan tekijänoikeutta.

Sarakkeen ”DHT-havainnot” tiedot osoittavat muiden teosten/parvien määrän, joissa IP-osoitteesta on havaittu tehdyn jakamista. DHT-havainnoista ei ole tehty koelatausta. DHT-ohjelmassa yksi tiedosto kirjataan kerran vuorokaudessa. DHT-protokolla ei erottele erillisiksi teoksiksi niin sanottuja Torrent-paketteja, joiden avulla välitetään monta teosta yhtä aikaa.

Sarake ”Aika” tarkoittaa niiden vuorokausien lukumäärää, joiden aikana liittymästä on tarjottu tekijänoikeutta loukkaavia tai sellaiseksi epäiltyjä tiedostoja BitTorrent-verkossa. Lukumääriin sisältyvät vain tiedot, joissa toiminta on ollut yhtenevää teknisesti ja ajallisesti.

Edellä todettu hakemuksen täydennys osoittaa, että jakamista on tapahtunut toistuvasti tai pidemmän aikaa. Myös pienemmät luvut osoittavat merkittävää tekijänoikeuden loukkaamista, koska vertaisverkossa tiedostojen levittäminen on nopeaa ja tehokasta. Vaikka käyttäjä olisikin keskeyttänyt teoksen jakamisen, hän on osallistunut siihen, että koko parvi on voinut jatkaa toimintaansa ja kasvattaa kokonaiskäyttäjämääräänsä merkittävästi. Kunkin käyttäjän jakama teos jatkaa monistumistaan ja tuottaa merkittävää vahinkoa oikeudenomistajille. Loukkaukset täyttävät niin sanotun merkittävyyskynnyksen.

Edellä mainituilla sekä hakemuksesta ja sen täydennyksestä tarkemmin ilmenevillä perusteilla Elisa Oyj on määrättävä antamaan hakemuksessa tarkoitetut yhteystiedot.

Asiaan osallisen lausuma

Elisa Oyj on pyytänyt markkinaoikeutta arvioimaan huolellisesti tekijänoikeuslain 60 a §:n niin sanotun merkittävyyskynnyksen ja sitä koskevan todistelun sekä muiden edellytysten täyttymisen.

Markkinaoikeus on 12.6.2017 antamallaan päätöksellä numero 333/17 olennaisesti korottanut merkittävyyskynnystä aiempaan ratkaisukäytäntöön nähden. Merkittävyyskynnystä on tulkittava myös EU-oikeuskäytännön valossa, ja henkilötietojen suojaa koskevia poikkeuksia ja rajoituksia on tulkittava suppeasti. Merkittävyyskynnysten ylittymistä on arvioitava jokaisen hakemuksessa yksilöidyn teleliittymän kohdalta erikseen, eikä Bittorrent-vertaisverkon käyttäminen voi sellaisenaan täyttää kyseistä edellytystä.

Hakijan toimittama täydennetty aineisto on sen itsensä laatima Excel-tiedosto, johon hakijan mukaan sisältyvät tiedot valvontaohjelman lokitiedoista ja tilastointijärjestelmän avulla tehdyistä havainnoista. Hakija ei ole eritellyt merkittävyyskynnysten täyttymistä jokaisesta havainnosta. Hakija ei ole myöskään selvittänyt, millä perusteella se on katsonut tietystä IP-osoitteesta jaetun tekijänoikeutta väitetysti loukkaavia tai loukkaavaksi epäiltyjä tiedostoja teknisesti ja ajallisesti yhtenevällä tavalla. Havainnot ovat voineet kohdistua esimerkiksi useampaan liittymään, joiden käytössä sama IP-osoite on eri ajanhetkinä ollut. Etenkin ”teoksen koepalojen” määrän jäädessä vähäiseksi myös havainnoita teoksen yleisön saataviin saattamisesta on tehty vain lyhyeltä ajalta. Havainnoista ei ole myöskään esitetty tarkempaa selvitystä. Selvityksen sarakkeesta ”Aika” ei voi päätellä, ovatko havainnot olleet ajallisesti yhteydessä toisiinsa vai ainoastaan pidemmälle ajanjaksolle jakautuvia. Sarake on myös voinut sisältää muita kuin hakemuksessa yksilöidyn teoksen jakamista. Muut hakemuksessa esitetyt sarakkeet eivät sellaisenaan enemmälti selvitä väitettyä loukkausta. Edellytykset yleisön saataviin saattamisen merkittävydestä ovat jääneet kaikkien havaintojen osalta näyttämättä.

Lisäksi Elisa Oyj on esittänyt, ettei sillä ole mahdollisuutta selvittää etukäteen sitä, ovatko hakemuksen kohteena olevat yhteystiedot selvitettävissä ja luovutettavissa hakijalle.

Elisa Oyj on pyytänyt, että mikäli markkinaoikeus määrää sen luovuttamaan yhteystietoja, markkinaoikeuden tulee vahvistaa, että hakija on velvollinen korvaamaan Elisa Oyj:lle tekijänoikeuslain 60 a §:n 3 momentin mukaisesti kaikki mahdollisen tietojen luovuttamismääräyksen täytäntöönpanosta aiheutuvat kulut ja kustannukset tiettyjen vähimmäisveloitusten mukaisesti.

Lisäksi Elisa Oyj on pyytänyt, että markkinaoikeus kumoaa tai poistaa asiassa annetun turvaamistoimimääräyksen.

Vielä Elisa Oyj on vaatinut, että markkinaoikeus velvoittaa hakijan korvaamaan Elisa Oyj:n oikeudenkäyntikulut 652,17 eurolla ja asianosaiskulut 705,99 eurolla, molemmat määrät viivästyskorkoineen. Kyseiset kulut ovat aiheutuneet asian hoitamisesta markkinaoikeudessa sisältäen muun muassa vastaamisen hakijan turvaamistoimivaatimukseen.

Markkinaoikeuden päätös 29.6.2017 nro 416/17

Markkinaoikeus on 29.6.2017 antanut päätöksen nro 416/17, jolla Elisa Oyj on määrätty selvittämään ja säilyttämään mainitun päätöksen liitteestä ilmenevien teleliittymien tiedot mahdollista myöhemmin tapahtuvaa luovuttamista varten edellyttäen, että hakija päätöksessä mainitulla tavalla panee turvaamistoimipäätöksen täytäntöön. Samalla ratkaisulla markkinaoikeus on määrännyt, että hakijan kirjalliset todisteet 4, 7, 8, 9 ja 11 on pidettävä salassa 24.11.2026 saakka.

ASIAKIRJATODISTELU*Copyright Management Services Ltd*

1. Suomeksi käännetty ote valvontaohjelman lokitiedostosta
2. Teosten kannet
3. Todistus hakijan nimen muutoksesta
4. Sopimus Echo Alpha Inc dba Evil Angel – Copyright Collections Ltd (salassa pidettävä)
5. Fictitious business name statement, dba Evil Angel, dba Evil Angel Video
6. Certification of amendment of articles of incorporation of John Stagliano Inc, Echo Alpha Inc
7. Sopimus The Black Arrow LLC dba Kevin Moore Productions – Copyright Collections Ltd (salassa pidettävä)
8. Sopimus Caress of Steele LLC dba Lexington Steele Productions – Copyright Collections Ltd (salassa pidettävä)
9. Ohjaajien sopimukset Echo Alpha Inc:n tai John Stagliano Inc:n kanssa (salassa pidettäviä)
10. Valtakirja
11. Confirmation (salassa pidettävä)
12. Suomeksi käännetty uusi ote valvontaohjelman lokitiedostosta

MARKKINAOIKEUDEN RATKAISU**Perustelut***Hakijan oikeudet*

Copyright Management Services Ltd:lle on sen ilmoituksen mukaan sopimuksin siirtynyt kysymyksessä olevien elokuvateosten oikeudet siten, että sillä on oikeus esittää asiassa tekijänoikeuslakiin perustuvia vaatimuksia.

Tekijänoikeuslain 63 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan lain tekijänoikeutta koskevia säännöksiä sovelletaan elokuvateokseen, jonka tuottajan päätoimipaikka tai vakinainen asuinpaikka on Suomessa. Tässä tapauksessa kysymys on hakijan ilmoituksen mukaan elokuvista, joiden

tuottajien kotipaikka on Yhdysvalloissa. Yhdysvallat ja Suomi ovat liittyneet Bernin yleissopimukseen taiteellisten ja kirjallisten teosten suojaamisesta (SopS 79/1986, jäljempänä Bernin sopimus).

Bernin sopimuksen 4 artiklan a kohdan mukaan yleissopimuksen mukaista suojaa sovelletaan sellaisten elokuvateosten tekijöihin, joiden valmistajan päätoimipaikka tai vakinainen asuinpaikka on liittomaassa.

Bernin sopimuksen 5 artiklassa on määräykset kansallisesta kohtelusta. Artiklan 1 kohdan mukaan tekijöillä on sopimuksessa suojattujen teostensa osalta muissa liittomaissa kuin teoksen alkuperämaassa ne oikeudet, jotka niiden maiden asianomaisissa laeissa nyt tai vastedes myönnetään niiden omille kansalaisille, samoin kuin tässä yleissopimuksessa erityisesti myönnetty oikeudet.

Bernin sopimuksen 14 bis artiklan 2 a kohdan mukaan se, kenelle elokuvateoksen tekijänoikeus kuuluu, määräytyy sen maan lainsäädännön mukaan, jossa suojaa vaaditaan.

Tekijänoikeuslain 7 §:n 1 momentin mukaan tekijänä pidetään, jollei näytetä toisin olevan, sitä, jonka nimi taikka yleisesti tunnettu salanimi tai nimimerkki yleiseen tapaan pannaan teoksen kappaleeseen tai ilmaistaan saatettaessa teos yleisön saataviin.

Hakija on asiavaltuutensa osoittaakseen toimittanut markkinaoikeudelle teosten kannet ja lisenssisopimukset, jotka viittaavat siihen, että hakijalla on oikeus ryhtyä toimiin teoksiin kohdistuvien oikeudenloukkausten johdosta.

Mainituilla perusteilla markkinaoikeus katsoo hakijan esittäneen riittävän luotettavan selvityksen siitä, että hakijalla on asiavaltuus asiassa ja oikeus esittää tekijänoikeuslakiin perustuvia vaatimuksia hakemuksen kohteena olevista teoksista.

Yhteystietojen luovuttamista koskevat oikeudelliset lähtökohdat

Tekijänoikeuslain 60 a §:n 1 momentin mukaan tekijällä tai hänen edustajallaan on oikeus tuomioistuimen määräyksellä salassapitosäännösten estämättä yksittäistapauksessa saada lähettimen, palvelimen tai muun sellaisen laitteen ylläpitäjältä taikka muulta välittäjänä toimivalta palvelun tarjoajalta yhteystiedot sellaisesta teleliittymästä, josta tekijän oikeuksien suojan kannalta merkittävässä määrin saatetaan yleisön saataviin tekijänoikeudella suojattua aineistoa ilman tekijän suostumusta. Tiedot tulee antaa ilman aiheetonta viivytyksiä. Tietojen luovuttamista koskevan asian käsittelyssä noudatetaan oikeudenkäymiskaaren 8 lukua. Tuomioistuin voi määrätä yhteystietojen turvaamisesta noudattaen oikeudenkäymiskaaren 7 lukua.

Hallituksen esityksestä (HE 28/2004 vp) antamassaan lausunnossa eduskunnan lakivaliokunta on ehdotettujen tekijänoikeutta loukkaavan aineiston saannin estämistä koskevien tekijänoikeuslain 60 a–60 d §:n osalta todennut yleisinä lähtökohtina muun ohella (LaVL 5/2005 vp s. 8), että laittoman toiminnan estämiseksi tulee olla käytettävissä riittävät keinot. Ensisijaisesti näiden keinojen tulee kohdistua siihen henkilöön, jonka väitetään saattavan yleisön saataviin tekijänoikeudelle suojattua aineistoa ilman tekijän suostumusta. Sekä viestinnän vapauden turvaamisen näkökulmasta yleensä että väitetyn loukkaajan oikeusturvan kannalta erityisesti on tärkeää, että tällaisille viestinnän harjoittamiseen puuttuville toimille asetetaan riittävät edellytykset ja että asiassa noudatettava menettely sisältää takeet kaikkien osapuolten oikeuksien huomioon ottamisesta.

Lakivaliokunta on edellä mainitussa lausunnossaan ehdotetun 60 a §:n osalta todennut (s. 8–9), että koska tietoja ei luovuteta viranomaiselle vaan suoraan toiselle yksityiselle, säännös sisältää myös luovuttamisvelvollisuutta rajaavan edellytyksen. Tietoja voidaan luovuttaa vain sellaisen liittymän osalta, josta tekijän oikeuksien suojan kannalta merkittävässä määrin saatetaan yleisön saataviin tekijänoikeutta loukkaavaa aineistoa.

Lakivaliokunta on edellä mainitussa lausunnossaan myös todennut (s. 9), että viime kädessä tuomioistuimen tehtävänä on valvoa, että aineiston yleisön saataville saattaminen laajuudeltaan ylittää tämän merkittävyyskynnyksen. Jos tämä kriteeri ei täyty, tekijällä tai hänen edustajallaan on aina mahdollisuus kääntyä asiassa poliisin puoleen. Lisäksi lakivaliokunta on todennut, että säännöksessä tarkoitettu korvausvelvollisuus on oletettavasti samalla omiaan suuntaamaan pykälässä tarkoitettuja tietojen luovuttamispyyntöjä tekijänoikeuden suojan toteuttamisen kannalta merkityksellisiin tapauksiin.

Tekijänoikeuslain 60 a §:n säännös liittyy tekijänoikeuslain muutokseen, jolla on saatettu kansallisesti voimaan tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/29/EY. Mainitun direktiivin 8 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että oikeudenhaltijoilla on mahdollisuus hakea kieltoa tai määräystä sellaisia välittäjiä vastaan, joiden palveluita kolmas osapuoli käyttää tekijänoikeuden tai lähioikeuden rikkomiseen. Tekijänoikeuslain muuttamiseen johtaneessa edellä mainitussa hallituksen esityksessä (HE 28/2004 vp) ei ehdotettu erillistä tietojen luovuttamista koskevaa säännöstä, vaan tekijänoikeuslain 60 a § lisättiin lakivaliokunnan aloitteesta lakiin erillisen sääntelyn tarpeen tultua esiin lainsäädäntöprosessin aikana. Lakivaliokunta kuitenkin painotti edellä mainitussa lausunnossaan (s. 8), että säännöstä on syytä tarkastella uudelleen, kun saatetaan kansallisesti voimaan teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen varmistamisesta annettu Euroopan

parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/48/EY. Säännöstä ei kuitenkaan tuossa yhteydessä tarkasteltu uudestaan eikä säännökseen ole tehty tältä osin muutoksia.

Euroopan unionin tuomioistuin on ratkaisuisaan arvioinut sitä, kuinka edellä mainittuja direktiivejä sekä henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta sähköisen viestinnän alalla annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2002/58/EY (sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi) on tulkittava arvioitaessa tunnistamistietojen luovuttamista koskevia edellytyksiä siviiliprosessia varten (muun muassa tuomio 29.1.2008, *Promusicae*, C-275/06, EU:C:2008:54 ja tuomio 19.4.2012, *Bonnier Audio ym.*, C-461/10, EU:C:2012:219).

Sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin viestinnän luottamuksellisuutta koskevan 5 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on kansallisella lainsäädännöllä varmistettava yleisen viestintäverkon ja yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen välityksellä tapahtuvan viestinnän ja siihen liittyvien liikennetietojen luottamuksellisuus. Mainitun direktiivin 6 artiklassa säädetään tilaajia ja käyttäjiä koskevien liikennetietojen käsittelystä.

Sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin 15 artiklan 1 kohdasta ilmenee, että jäsenvaltiot voivat toteuttaa lainsäädännöllisiä toimenpiteitä, joilla rajoitetaan muun ohella mainitun direktiivin 5 ja 6 artiklassa säädettyjen oikeuksien ja velvollisuuksien soveltamisalaa, jos tällaiset rajoitukset ovat välttämättömiä, asianmukaisia ja oikeasuhteisia tiettyjen säädettyjen päämäärien toteuttamiseksi ja edellyttäen, että toimenpiteet ovat unionin oikeuden yleisten periaatteiden kuten perusoikeuksien mukaisia.

Unionin tuomioistuin on katsonut, ettei sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin 15 artiklan 1 kohdassa suljeta pois jäsenvaltioiden mahdollisuutta säätää velvollisuudesta paljastaa henkilötietoja siviiliprosessin yhteydessä, mutta siinä ei myöskään aseteta näille valtioille velvollisuutta säätää tällaista velvollisuutta (ks. em. tuomio *Promusicae*, C-275/06, 54–55 kohta ja em. tuomio *Bonnier Audio ym.*, C-461/10, 54–55 kohta). Myöskään muut edellä mainitut direktiivit tai kansainväliset sopimukset eivät sisällä tällaista velvollisuutta (ks. em. tuomio *Promusicae*, 57–60 kohta ja em. tuomio *Bonnier Audio ym.*, 55 kohta). Jäsenvaltioiden viranomaisten ja tuomioistuinten on tällaisia toimenpiteitä täytäntöön pannessaan tulkittava kansallista oikeuttaan mainittujen direktiivien mukaisesti tavalla, jolla voidaan varmistaa unionin oikeusjärjestyksessä suojattujen eri perusoikeuksien välinen tasapaino sekä yleisten oikeusperiaatteiden, kuten suhteellisuusperiaatteen noudattaminen (ks. em. tuomio *Promusicae*, 68 ja 70 kohta ja em. tuomio *Bonnier Audio ym.*, 59–61 kohta).

Unionin tuomioistuin on sittemmin liikennetietojen säilyttämistä koskevassa ratkaisussaan todennut, että koska jäsenvaltiot voivat sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin 15 artiklan 1 kohdan nojalla rajoittaa viestinnän ja siihen liittyvien liikennetietojen

luottamuksellisuuden varmistamista koskevan lähtökohtaisen velvollisuuden ulottuvuutta, sitä on unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kuitenkin tulkittava suppeasti (tuomio 21.12.2016, Tele2 Sverige ja Watson ym., C-203/15 ja C-698/15, EU:C:2016:970, 89 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

Unionin tuomioistuin on viimeksi mainitun ratkaisunsa perusteluissa viitannut sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin 15 artiklan 1 kohtaan ja siihen, että jäsenvaltiot voivat toteuttaa viestinnän ja siihen liittyvien liikennetietojen luottamuksellisuuden periaatteesta poikkeavan toimenpiteen, jos se on välttämätön, asianmukainen ja oikeasuhteinen demokraattisen yhteiskunnan toimenpide tässä säännöksessä ilmaistuihin tavoitteisiin nähden. Tuomioistuin on todennut edelleen, että mainitun direktiivin johdanto-osan 11 perustelukappaleessa täsmennetään, että tällaisen toimenpiteen on ”ehdottomasti” oltava oikeassa suhteessa sen tarkoitukseen nähden (em. tuomion 95 kohta). Tuomioistuin on vielä todennut, että suhteellisuusperiaatteen noudattaminen perustuu myös unionin tuomioistuimen vakiintuneeseen oikeuskäytäntöön, jonka mukaan yksityiselämän kunnioitusta koskevan perusoikeuden suoja unionin tasolla edellyttää, että henkilötietojen suoja koskevat poikkeukset ja rajoitukset on toteutettava täysin välttämättömän rajoissa (em. tuomion 96 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

Markkinaoikeus toteaa, että edellä todetuista ratkaisuista ilmenevällä tavalla yhteystietojen luovuttaminen siviiliprosessissa on mahdollista edellyttäen, että tämä toteutetaan ja säännöksiä tulkitaan suhteellisuusperiaatteen mukaisesti. Unionin tuomioistuin on viimeksi mainitussa ratkaisussaan kuitenkin edelleen korostanut tällaisten poikkeusperusteiden suppeaa tulkintaa ja sitä, että toimenpiteiden on ehdottomasti oltava oikeassa suhteessa tarkoitukseen nähden ja ne on toteutettava täysin välttämättömän rajoissa.

Hakemuksen kohteena olevien tietojen saatavuudesta

Korkeimman oikeuden ratkaisusta KKO 2017:85 ilmenee, että tuomioistuimen antama tekijänoikeuslain 60 a §:n mukainen määräys voi koskea vain yhteystietoja, joita teleyritys säilyttää sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 137 §:n nojalla omia tarpeitaan varten.

Mainitun lain 137 §:n 1 momentin mukaan sähköisten viestien ja välitystietojen käsittely on sallittua ainoastaan käsittelyn tarkoituksen vaatimassa laajuudessa eikä sillä saa rajoittaa luottamuksellisen viestin ja yksityisyyden suojaa enempää kuin on välttämätöntä. Pykälän 3 momentissa säädetään puolestaan, että käsittelyn jälkeen sähköiset viestit ja välitystiedot on hävitettävä tai välitystiedot tehtävä sellaisiksi, ettei niitä voi yhdistää tilaajaan tai käyttäjään, jollei laissa toisin säädetä.

Hakemuksen liitteestä ilmenee, että havainnot, joiden osalta hakija on vaatinut saada Elisa Oyj:n teleliittymiä koskevat yhteystiedot ja joita on kaikkiaan noin 1.600, ovat ajalta 1.1.2016–22.8.2016.

Markkinaoikeus on kehottanut Elisa Oyj:tä ilmoittamaan, säilyttääkö se hakemuksen kohteena olevia tietoja omaa tarvettaan varten. Elisa Oyj on ilmoittanut, ettei se voi etukäteen tietää, pystyykö se selvittämään ja luovuttamaan vaadittuja yhteystietoja.

Vaikka voikin olla niin, ettei Elisa Oyj säilytä hakemuksessa vaadittuja tietoja enää omaa käyttöönsä varten eivätkä tiedot siten tällä perusteella olisi selvitettävissä ja luovutettavissa hakijalle, hakemusta ei Elisa Oyj:n ilmoitus huomioon ottaen voida hylätä yksin siitä syystä, että hakemuksessa vaaditut tiedot ovat varsin vanhoja. Sen sijaan asiassa on arvioitava, täyttyvätkö muut tietojen luovuttamisen edellytykset. Mikäli edellytykset täyttyvät, asiassa on annettava määräys, jonka tarkka ulottuvuus tulee selvitettäväksi vasta määräystä mahdollisesti täytäntöön pantaessa.

Arviointi tietojen luovuttamisen edellytyksistä

Markkinaoikeus voi tekijänoikeuslain 60 a §:n nojalla määrätä viestinnän välittäjän luovuttamaan yhteystiedot sellaisesta teleliittymästä, josta tekijän oikeuksien suojan kannalta merkittävässä määrin saatetaan yleisön saataviin tekijänoikeudella suojattua aineistoa ilman oikeudenhaltijan suostumusta.

Kyseisellä merkittävyyskynnyksellä on pyritty kohdistamaan menettelyt riittävän moitittaviin, tietyn vakavuusasteen ylittäviin tekoihin. Pykälää sovellettaessa on erityisesti oikeudenloukkauksen merkittävyyttä arvioitaessa kysymys yhtäältä oikeudenhaltijan omaisuudensuojan ja sen toteuttamiseen liittyvien oikeussuojakeinojen käytettävyyden sekä toisaalta hakemuksessa tarkoitettujen IP-osoitteita vastaavien teleliittymien haltijoiden henkilötietojen sekä viestintää koskevien tietojen luottamuksellisuuden ja siten yksityiselämän suojan välisestä punninnasta. Merkittävässä määrin -kriteerin täyttymistä tulee arvioida kunkin teleliittymän ja tässä tapauksessa IP-osoitetta koskevan havainnon osalta erikseen ottaen arvioinnissa huomioon sekä oikeudenhaltijan että kunkin teleliittymän haltijan edellä mainitut intressit.

Asiassa on siten arvioitava, onko tekijänoikeudella suojatun aineiston yleisön saataviin saattamista katsottava asiassa esitetyn selvityksen perusteella tapahtuneen kustakin teleliittymästä eli tässä tapauksessa kustakin tietyllä ajanhetkellä yksilöidystä IP-osoitteesta tekijän oikeuksien suojan kannalta merkittävässä määrin.

Käsillä olevassa asiassa hakija on esittänyt hakemuksen kohteena oleviin IP-osoitteisiin liittyen kaksi otetta valvontaohjelmiston lokitiedostoista (hakijan kirjalliset todisteet 1 ja 12).

Markkinaoikeudelle ensin toimitettuun otteeseen (hakijan kirjallinen todiste 1) on kunkin IP-osoitteen kohdalle merkitty tieto niin sanotusta parven käyttäjämäärästä ja niin sanotusta kokonaisyleisöstä.

Markkinaoikeus on ratkaisussa MAO 333/17 katsonut, ettei tällainen selvitys sellaisenaan osoita kunkin yksittäisestä teleliittymästä toteutetun yleisön saataviin saattamisen olleen säännöksessä tarkoitettulla tavalla merkittävää. Vastaavaan johtopäätökseen markkinaoikeus on päätenyt myös ratkaisussa MAO 478/18.

Markkinaoikeudelle myöhemmin toimitettuun otteeseen (hakijan kirjallinen todiste 12) on kunkin IP-osoitteen kohdalle merkitty tieto ”Teoksen koepalat”, ”Tarkastetut teokset”, ”Kaikki koepalat”, ”DHT-havainnot” ja ”Aika”. Markkinaoikeuden ratkaisukäytännössä on osittain hyväksytty hakemuksia, joissa on esitetty tämän tapaista selvitystä merkittävässä määrin -kriteerin täyttymisestä (esimerkiksi MAO 167/18). Viitatussa ratkaisusta ilmenee kuitenkin, että tällaiseen selvitykseen liittyy epävarmuustekijöitä, ja siinä onkin todettu, että koepalojen määrästä ei ole sellaisenaan pääteltävissä, kuinka toistuvaa tai pitkäkestoista teleliittymästä tapahtunut yleisön saataviin saattaminen on ollut.

Vastaavanlainen ote valvontaohjelman lokitiedostosta on esitetty selvityksenä myös markkinaoikeudessa osittain hyväksytyksi tullessa hakemuksessa, josta on annettu ratkaisu MAO 477/18. Kyseisessä asiassa on kuitenkin esitetty myös lisäselvitystä merkittävässä määrin -kriteerin täyttymiseksi. Lisäselvitys on koskenut muun ohella sitä, miltä osin koepalat ovat kohdistuneet mainitussa asiassa hakijana olleen tahon teoksiin. Mainitussa ratkaisussa markkinaoikeus on niin ikään todennut, ettei koepalojen määrästä ole sellaisenaan pääteltävissä, kuinka toistuvaa tai pitkäkestoista teleliittymästä tapahtunut yleisön saataviin saattaminen on ollut. Tältä osin ratkaisussa on viitattu muun ohella siihen, että valvontaohjelmaan on voitu lähtökohtaisesti itse määrittää, kuinka usein se pyrkii ottamaan yhteyttä teleliittymään, eikä selvitys ilmentänyt, kuinka usein tai millä aikavälillä koepaloja oli ladattu.

Myöhemmin osittain hyväksytyksi tulleet hakemukset, joista on annettu ratkaisut MAO 479/18 ja MAO 611/18, ovat perustuneet merkittävässä määrin -kriteerin osoittamisen suhteen hieman erilaiseen ja osin tarkempaan selvitykseen kuin käsillä oleva hakemus. Lisäselvitys on koskenut muun ohella sitä, milloin ensimmäinen ja viimeinen koepala on ladattu. Kummassakin ratkaisussa on tuotu esiin epävarmuustekijöitä, jotka koskevat sitä, millaisia johtopäätöksiä koepalojen lukumäärästä on mahdollista tehdä. Viimeksi mainitussa ratkaisussa on todettu olleen mahdollista, että tietystä teleliittymästä on muutamassa minuutissa ladattu jopa tuhansia koepaloja, eikä ainakaan esimerkiksi muutaman minuutin aikana tapahtunut lataaminen osoita tekijänoikeuslain 60 a §:ssä tarkoitettulla tavalla merkittävää yleisön saataviin saattamista. Ratkaisussa merkittävässä määrin -kriteerin ei ole katsottu täytyneen yhdenkään sellaisen IP-osoitteen osalta, jossa koepaloja oli ladattu alle 11.000 kappaletta, ja toisaalta kriteerin ei ole katsottu täytyneen edes kaikkien niiden IP-osoitteiden osalta, joissa kyseinen koepalojen määrä oli ylittynyt. Myös sellaisen IP-osoitteen osalta, jossa koepaloja oli ladattu lähes 190.000 kappaletta, kriteerin ei ole katsottu täytyneen.

Käsillä olevassa asiassa esitetystä valvontaohjelmiston lokitiedosto-otteesta (hakijan kirjallinen todiste 12) ilmenee, että sarakkeessa ”Teoksen koepalat” ilmoitettu luku on pääsääntöisesti alle kymmenen tai joitakin kymmeniä. Yhden havainnon osalta tässä sarakkeessa oleva luku on enemmän kuin 1.000. Tämä luku on 1.302, ja saman IP-osoitteen osalta liitteestä ilmenee kohdassa ”Tarkastetut teokset” luku 2 ja kohdassa ”Aika” luku 59.

Asiassa ei ole esitetty mitään varsinaista selvitystä siitä, miten hakijan mainitsema valvontaohjelmisto toimii tai on toiminut saadakseen aikaan edellä mainitut lokitiedosto-otteet. Se, miten ohjelma on toiminut ja mitä johtopäätöksiä mainituista luvuista ja muista lokitiedoston otteesta ilmenevistä luvuista tulisi tehdä, on yksinomaan hakijan omien ilmoitusten varassa.

Hakijan ilmoituksen mukaan teoksen koepaloja on saatu joko niin, että liittymän kautta toimiva BitTorrent-ohjelma ottaa aktiivisesti yhteyden valvontaohjelmaan, tai niin, että valvontaohjelma ottaa yhteyden internetliittymään ja sitä kautta BitTorrent-ohjelmaan. Etenkin viimeksi mainitussa tapauksessa valvontaohjelmaan on voitu lähtökohtaisesti itse määrittää, kuinka usein se pyrkii ottamaan yhteyttä teleliittymään, eikä asiassa ole esitetty selvitystä siitä, kuinka koepalojen määrä on jakautunut kyseisten seurantatapojen kesken. Esitetystä selvityksestä ei myöskään käy ilmi, kuinka usein tai millä aikavälillä liitteessä todettujen yksittäisten teosten koepaloja on ladattu. Markkinaoikeus katsoo, että tässä tilanteessa kyseisten koepalojen määrästä ei ole sellaisenaan pääteltävissä, kuinka toistuvaa tai pitkäkestoista teleliittymästä tapahtunut yleisön saataviin saattaminen on ollut.

Kun edellä selostetun lisäksi otetaan huomioon edellä viitatuista markkinaoikeuden ratkaisuksista ilmenevät vastaavasta selvityksestä ja koepalojen lukumäärästä tehtäviin johtopäätöksiin liittyvät muut epävarmuustekijät, asiassa on katsottava jääneen selvittämättä, että yhdestäkään hakemuksessa tarkoitettusta IP-osoitteesta olisi saatettu yleisön saataviin tekijänoikeudella suojattua aineistoa tekijänoikeuslain 60 a §:ssä tarkoitettulla tavalla merkittävässä määrin. Hakemus on näin ollen hylättävä.

Asiaan osallisen vaatimus täytäntöönpanokulujen korvausvelvollisuuden vahvistamisesta

Elisa Oyj on vaatinut, että markkinaoikeus vahvistaa hakijan yleisen velvollisuuden korvata sille luovuttamismääräyksen täytäntöönpanosta aiheutuvat kulut ja kustannukset.

Markkinaoikeus toteaa, että tekijänoikeuslain 60 a §:n 3 momentin nojalla välittäjänä toimivalle palveluntarjoajalle on korvattava tietojen luovuttamismääräyksen täytäntöönpanosta aiheutuneet kulut sekä mahdollinen vahinko. Yhteystietojen luovuttamismääräystä koskevan

hakemusasian yhteydessä ei kuitenkaan ole mahdollista vahvistaa yleistä korvausvelvollisuutta. Elisa Oyj:n vahvistusvaatimus on siten hylättävä.

Turvaamistoimimääräyksen peruuttaminen

Oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 9 §:ssä säädetään muun ohella, että kun tuomioistuin ratkaisee pääasian, sen tulee samalla määrätä, kuinka kauan turvaamistoimi on voimassa. Jos kanne hylätään tai jätetään tutkimatta, samalla voidaan määrätä, että turvaamistoimi peruuntuu vasta pääasiaa koskevan ratkaisun saatua lainvoiman. Jos kanne peruutetaan, turvaamistoimi on määrättävä peruutettavaksi.

Koska hakemus hylätään, markkinaoikeuden päätöksessä 29.6.2017 numero 416/17 annettu määräys turvaamistoimesta on määrättävä peruutettavaksi. Markkinaoikeus harkitsee oikeaksi määrätä, että turvaamistoimi peruuntuu heti.

Oikeudenkäynti- ja asianosaiskulujen korvaaminen

Korkeimman oikeuden ennakkopäätöksestä KKO 2017:85 (kohta 11) ilmenee, että tekijänoikeuslain 60 a §:ään perustuvassa hakemusasiassa on kysymys oikeudenkäymiskaaren 21 luvussa tarkoitettulla tavalla asiasta, jossa sovinto ei ole sallittu.

Oikeudenkäymiskaaren 21 luvun 2 §:n mukaan asiassa, jossa sovinto ei ole sallittu, asianosaiset vastaavat itse oikeudenkäyntikuluistaan, jollei ole erityistä syytä velvoittaa asianosaista korvaamaan osaksi tai kokonaan vastapuolensa oikeudenkäyntikulut.

Turvaamistoimesta ja kulujen korvaamisesta on lisäksi säädetty oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 10 ja 11 §:ssä. Mainitun luvun 10 §:n mukaan turvaamistoimen täytäntöönpanosta aiheutuvista kuluista vastaa ensisijaisesti turvaamistoimen hakija. Pääasian käsittelyn yhteydessä ratkaistaan asianosaisen vaatimuksesta se, kenen korvattavaksi lopullisesti jäävät turvaamistoimen hakemisesta ja täytäntöönpanosta aiheutuneet kulut. Mainitun luvun 11 §:n mukaan hakijan, joka on tarpeettomasti hankkinut turvaamistoimen, on korvattava vastapuolelle turvaamistoimesta ja sen täytäntöönpanosta aiheutunut vahinko ja asiassa aiheutuneet kulut.

Elisa Oyj on esittänyt vaatimustensa perusteeksi 22.9.2017 päivätyn kuluerittelyn sekä asianajotoimiston 3.7.2017 päivätyn laskun ja erittelyn toimenpiteistä ajalta 18.5.2017–29.5.2017. Hakijankin esittämän mukaan kulut ovat aiheutuneet muun muassa turvaamistoimivaatimukseen vastaamisesta. Asiassa ei ole esitetty selvitystä siitä, että Elisa Oyj:lle olisi aiheutunut oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 11 §:ssä tarkoitettua vahinkoa tai kuluja. Vaaditut kulut ovat sen sijaan pääasian yhteydessä ratkaistavia oikeudenkäyntikuluja myös siltä osin kuin ne liittyvät turvaamistoimeen.

Hakija on toimittanut pääasiaa koskevan hakemuksen markkinaoikeudelle 24.11.2016 ja turvaamistoimen määräämistä koskevan hakemuksen 15.5.2015. Markkinaoikeus on 29.6.2017 antamallaan päätöksellä numero 416/17 hyväksynyt hakijan turvaamistoimihakemuksen osittain mutta hylännyt vaatimuksen vakuuden asettamisvelvollisuudesta vapauttamisesta.

Markkinaoikeus toteaa, että markkinaoikeus on sen jälkeen, kun hakija on tehnyt hakemuksen markkinaoikeuteen pääasian ja turvaamistoimen määräämisen osalta, 12.6.2017 antamallaan päätöksellä numero 333/17 arvioinut aiemmasta käytännöstä poikkeavalla tavalla tekijänoikeuslain 60 a §:n mukaisen merkittävyyskynnyksen ylittymistä. Näissä olosuhteissa hakemusten vireille tulon aikaan vallinnut oikeustila on katsottava kesäkuussa 2017 muuttuneen hakijan vaikutuspiirin ulkopuolella olleista syistä johtuen.

Edellä todettu huomioon ottaen markkinaoikeus katsoo, ettei asiassa ole ilmennyt oikeudenkäymiskaaren 21 luvun 2 §:ssä tarkoitettuja erityisiä syitä sille, että hakija tulisi velvoittaa korvaamaan Elisa Oyj:n vaatimia oikeudenkäynti- ja asianosaiskuluja. Elisa Oyj:n vaatimus on näin ollen hylättävä.

Päätöslauselma

Markkinaoikeus hylkää hakemuksen.

Markkinaoikeus hylkää Elisa Oyj:n vaatimukset täytäntöönpanokulujen korvaamisvelvollisuuden vahvistamisesta ja asianosais- ja oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Markkinaoikeus määrää 29.6.2017 antamallaan päätöksellä numero 416/17 määrätyn turvaamistoimen peruutettavaksi heti.

MUUTOKSENHAKU

Tähän ratkaisuun saa hakea muutosta korkeimmalta oikeudelta valittamalla vain, jos korkein oikeus niillä erityisillä perusteilla, jotka ilmenevät oheisesta valitusosoituksesta, myöntää valitusluvan.

Määräaika valitusluvan pyytämiseen ja valituksen tekemiseen päättyy 17.2.2019.

Markkinaoikeustuomari

Pertti Lenkkeri

JAKELU

Copyright Management Services Ltd; hakemusmaksu 250 euroa
Elisa Oyj; maksutta

VALITUSOSOITUS

Markkinaoikeuden ratkaisuun saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein oikeus oikeudenkäymiskaaren 30 luvun 3 §:n nojalla myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Valituslupa voidaan myöntää ainoastaan

- jos lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeää saattaa asia korkeimman oikeuden ratkaistavaksi, tai
- jos siihen on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen sellaisen oikeudenkäynti- tai muun virheen takia, jonka perusteella ratkaisu olisi purettava tai poistettava, tai
- jos valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Määräaika valitusluvan pyytämiseen ja valituksen tekemiseen

Korkeimmalle oikeudelle osoitettu muutoksenhakukirjelmä, joka sisältää valituslupahakemuksen ja valituksen, on toimitettava markkinaoikeuteen **60 päivän** kuluessa siitä päivästä, jona markkinaoikeuden ratkaisu annettiin.

Muutoksenhakukirjelmän toimittaminen

Muutoksenhakukirjelmä voidaan toimittaa **markkinaoikeuteen** henkilökohtaisesti, asiamiestä käyttäen, lähetin välityksellä, postitse, faksilla tai sähköpostilla. Muutoksenhakukirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen tuomioistuimen aukioloajan päättymistä. Aukiolo päättyy kello 16.15.

Markkinaoikeuden osoite:

Radanrakentajantie 5
00520 Helsinki
Faksi 029 564 3314
Sähköposti markkinaoikeus@oikeus.fi

Muutoksenhakukirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituslupahakemuksessa on mainittava

- markkinaoikeuden ratkaisu, johon haetaan muutosta
- se peruste, jolla valituslupaa haetaan
- syyt, joiden nojalla muutoksenhakija katsoo, että valitusluvan myöntämiseen on laissa tarkoitettu valitusluvan myöntämisen peruste.

Valituksessa on ilmoitettava

- miltä kohdin markkinaoikeuden ratkaisuun haetaan muutosta
- mitä muutoksia markkinaoikeuden ratkaisuun vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Muutoksenhakukirjelmässä on lisäksi mainittava

- hakijan nimi ja kotikunta
- hakijan tai hänen asiamiehensä yhteystiedot, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset hakijalle voidaan toimittaa.

Mikäli edellä mainituissa yhteystiedoissa tapahtuu muutoksia, uudet yhteystiedot on toimitettava kirjallisesti korkeimman oikeuden kirjaamoon.

Muutoksenhakukirjelmä on hakijan tai, jollei hän itse ole sitä laatinut, sen laatijan allekirjoitettava. Kirjelmän laatijan on samalla ilmoitettava nimensä ja kotikuntansa.

Muutoksenhakukirjelmän liitteet

Muutoksenhakukirjelmään on liitettävä

- markkinaoikeuden ratkaisu alkuperäisenä tai jäljennöksenä,
- ne asiakirjat, joista ilmeneviin seikkoihin hakija viittaa perusteinaan,
- asiamiehen valtakirja, jollei asiamies ole asianajaja tai julkinen oikeusavustaja taikka luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja.

Muutoksenhakija ei saa vedota muihin seikkoihin ja todisteisiin kuin niihin, jotka on esitetty markkinaoikeudessa, paitsi milloin hakija saattaa todennäköiseksi, ettei hän ole voinut vedota seikkaan tai todisteeseen markkinaoikeudessa tai että hänellä muuten on ollut pätevä aihe olla tekemättä niin.

Jos hakija haluaa esittää muutoksenhakemuksensa tueksi uusia todisteita, hänen on ne ilmoitettava ja lisäksi mainittava, mitkä seikat hän tahtoo näyttää toteen ja mistä syystä todistetta ei ole aiemmin esitetty.

Maksut

Muutoksenhakuasian käsittelystä korkeimmassa oikeudessa peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin laissa tarkemmin säädetään.